

JAN
2021

Dutch Dairymen Board

Person of the Year
TIME

DECEMBER, 2022

Farmers
Real heroes
of the food
supply
chain

Hoe krijgen we de
regie **weer terug** bij
de melkvee-houder?

Opbrengstprijis en Verdienmodel

Voor u ligt een uitgave van het DDB Magazine. Een uitgave waarin de Dutch Dairyman Board haar standpunten en visie over verschillende agrarische onderwerpen aan u wil voorstellen.

De DDB vecht al vanaf de oprichting voor een beter inkomen en een gelijkwaardige positie in de keten voor de Nederlandse melkveehouders. Dat betekent een melkprijs die de kosten van de gemiddelde melkveehouder dekt, vastgesteld op basis van onafhankelijke cijfers van onder andere de enige databank die door alle EU lidstaten wordt gezien als representatief. Het is een lobby die inmiddels door veel agrarische belangenbehartigers is overgenomen. Simpelweg omdat het nodig is. De DDB was, onder andere, één van de eerste organisaties die zich unaniem aansloot bij Keurmerk FarmerFriendly, een initiatief van Farmers Defence Force (op de site van FDF kun u meer lezen over Keurmerk FarmerFriendly), dat precies dát punt aankaart waar we het met elkaar over moeten hebben in de ketens: hoe zorgen we ervoor dat die Nederlandse burger zijn bovenwettelijke eisen, als consument gaat waarmaken. Want die Nederlandse burger koopt met het grootste gemak, producten in de supermarkt – afkomstig uit regio's tot en met China - die niet voldoen aan zijn eigen hoge eisen voor de Nederlandse boeren. Zoals ook de supermarkt overal inkoop en aan de boeren extra Nederlandse eisen oplegt.

Maar ook onze afnemers nemen nog steeds onvoldoende hun verantwoordelijkheid voor de opbrengstprijzen van hun leden/leveranciers, of bij het opleggen van bovenwettelijke eisen: ze brengen nooit de extra kosten in beeld. Zoals ze zich ook nooit bekommeren om het verdienmodel voor de boeren. Al die extra eisen, opgenomen in leveringsvoorwaardenprogramma's zoals

Focus Planet, hebben de kostprijs voor de Nederlandse melkprijs gigantisch opgedreven. Waardoor een gat is ontstaan tussen opbrengstprijis en kostprijs dat inmiddels minstens 13 cent per liter melk bedraagt.

In 2021 willen we er met zoveel mogelijk collega-organisaties aan gaan werken dat die kloof wordt gedicht. En dat doen we over verschillende sporen. In deze uitgave van het DDB Magazine komen vooral onze activiteiten in Nederland aan de orde. Echter, de DDB werkt – via de European Milk Board – ook zeer actief op Europees niveau. We lobbyen bij de Europese Commissie, bij Europese Parlementsleden, nemen - via het EMB-voorzitterschap - als enige Nederlandse belangenorganisatie deel aan de overleggen van beide Europese voornoemde organen en kunnen via die weg direct invloed uitoefenen op het beleid. Met resultaat. Daarnaast onderhouden we nauw contact met tientallen collega-organisaties in Europa.

Ik wens u voor dit moment veel leesplezier. En overweeg een lidmaatschap van de DDB: de eerste organisatie die de melkprijs en het verdienmodel op de agenda zette. En wiens visie vanaf de oprichting, 100% ongewijzigd in het boerenbelang is geweest. ●

Word lid van de DDB voor maar € 85,- per jaar. Dit kan via de website of u kunt een e-mail sturen naar info@ddb.nu.

Sieta van Keimpema
Voorzitter Dutch Dairyman Board
Voorzitter European Milk Board

- 4 Producenten Organisatie: Hoe krijgen we de regie weer terug bij de melkveehouder?
- 6 Landbouw Collectief en Krachtvoer maatregel
- 8 De Algemeen Verbindend Verklaring: wat is het en wat kunnen wij er mee?
- 11 ZuivelNL : “Horen, zien en vooral zwijgen”
- 12 Bemesten in 2021
- 13 Boer&Data
- 14 Het Stikstof-dogma
- 17 Farm-to-Fork strategie
- 20 Dé Exportnatie!

Colofon

OPDRACHTGEVER Dutch Dairyman Board **REDACTIONELE DOELGROEP** Nederlandse melkveehouders, Bestuurders melkveehouderij, Zuivelindustrie, Politiek **REDACTIE/ EINDREDACTIE** Dutch Dairyman Board **FOTO MATERIAAL** DDB, EMB, archief Agrio, i-Stock **VORMGEVING/ONTWERP** Agrio Media&Design, tel.: 0314 - 62 64 31, email: jan@agrio.nl **ADRES DDB** p/a Ged. Schuinesloot 3,

7776 PD Slagharen. email: info@ddb.nu, www.ddb.nu **OPLAGE** 16.100 **AANSPRAKELIJKHEID** Deze speciale editie is met grote zorgvuldigheid en naar beste weten samengesteld. Uitgever en auteurs streven naar juistheid en volledigheid van informatie. Nochtans zijn fouten mogelijk. Uitgever en auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van handelingen gebaseerd op onze informatie

De digitale versie van het DDB magazine is op de website te lezen met daarin de linken die verwijzen naar de achtergrondinformatie die in de diverse artikelen zijn genoemd.

www.ddb.nu

Producenten Organisatie:

Hoe krijgen we de regie weer terug bij de melkveehouder?

Het huidige zuivelsysteem in Nederland is in de afgelopen 50 jaar ontstaan. Het is van belang om te weten hoe we terecht zijn gekomen in de situatie waarin we, als melkveehouders, zitten en wat we daaraan zelf hebben bijgedragen. Het is opmerkelijk dat een melkfabriek de afrekening verstuurt naar de melkveehouder voor de geleverde melk. Het zou logischer zijn dat de melkveehouder de melkfabriek een factuur stuurt voor de geleverde melk tegen een afgesproken, uitonderhandelde prijs. De melkfabriek kan een factuur versturen voor de diensten (bovenwettelijk), die de melkveehouder dient te voldoen. Puur feitelijk zou dit een transparante route zijn en de verhoudingen duiden zoals ze werkelijk horen te zijn.

Het actuele proces is ontstaan vanuit de gedachte boeren te ontzorgen en te ontlasten van administratieve rompslomp. De zuivelcoöperaties zijn inmiddels, door de jaren heen zo groot geworden dat de boer de regie kwijt is over zijn eigen bedrijf en zijn geleverde product, namelijk de melk. De zuivelorganisatie weet meer van de boer dan deze zelf voor mogelijk houdt, de boer weet omgekeerd zeer weinig van zijn zuivelverwerker en dat terwijl de boer mede-eigenaar is van de Coöperatie. Ondertussen is de afstand tussen de maatschappij en de boeren groter geworden, maatschappelijke wensen met (grote) impact komen op de sector af vanuit burgers die vaak niet goed weten hoe het werkelijk allemaal zit. Boeren zijn zo bevlogen en gepassioneerd met hun bedrijf bezig, dat ze vergeten uit te dragen waar ze allemaal al aan voldoen op het gebied van klimaat, antibioticagebruik, dierenwelzijn enzovoort, en welke investeringen daarvoor zijn gepleegd. De prijs die de boeren krijgen voor hun melk is onveranderd laag gebleven.

Het management en commissarissen van grote zuivelaars spreken de taal van de melkproducenten niet meer, ze hebben in overgrote mate geen agrarische achtergrond. De zuivelbestuurders en het management zijn, veelal, goed en hoogopgeleide mensen die de competenties wel lijken te hebben, maar een andere taal spreken dan de boeren, waardoor de afstand is vergroot. De omvang van de coöperaties maakt de afstand ook groter. Er komt steeds meer extern geld binnen de coöperaties, de aandeelhouderswaarde wordt daardoor steeds belangrijker. Vreemd geld wil rendement en/of zeggenschap. Wij, als melkproducent, zijn iets te makkelijk en te goed van vertrouwen geweest en hebben de regie uit handen gegeven. Wij gaan er, te snel en te gemakkelijk vanuit dat onze melkfabriek het beste met ons voor heeft.

STRATEGISCHE OPLOSSINGEN

Een strategische oplossing is meer zeggenschap, gezamenlijk het proces anders organiseren, van onderaf, de melkveehouder een betere positie geven in dit gedeelte van de keten. Bijvoorbeeld door het oprichten van Producenten Organisaties, met daarnaast een Unie van PO's waarin belangen-behartigingsorganisaties, ieder vanuit hun eigen kracht zich in kunnen zetten voor de positie van de boer. Een positie in de Unie van en voor boeren. Op deze manier creëer je een stevige juridische positie wat leidt tot zeggenschap en mandatering waardoor de melkveeouders het stuur zelf weer in handen kunnen krijgen. Een Ministerie als LNV kan, vanwege Europese Wetgeving, niet om de PO's en Unie heen, waarmee we als melkveeouders weer een positie krijgen. Het is van evident belang hiervoor een nieuwe structuur op te zetten en geen oude proberen te moderniseren. Bestaande structuren zijn moeilijk te veranderen.

ZUIVELSTRUCTUREN

Is de rol van de ledenraad nog actueel bij coöperaties? Normaal gesproken is een ledenraad het hoogste orgaan in een coöperatieve organisatie. Als melkveeouders moeten we ons ervan bewust zijn, dat als er steeds meer extern geld in de coöperaties komt, de ledenraad haar rol als hoogste orgaan verliest. Dit komt ook doordat het rendement, zeker bij jonge boeren, onder druk staat en er geen

financiële ruimte is, vanwege de structureel lage melkprijzen, om in de fabriek te investeren. Zoals het, vanuit de oorspronkelijke coöperatieve gedachte, wel bedoeld was! Zo komen we als melkveeouders in relatie tot onze coöperatie in een vicieuze cirkel terecht. Top-coöperaties kunnen extern geld losmaken en daarmee wijzigt ook de zeggenschap. Samen optrekken als melkveeouders maakt ons sterker, en het is van belang dat we geen gaten in de heg laten schieten (verdeel en heers politiek) door externe actoren en factoren waar we geen vat op hebben. Samen op, waar het gezamenlijk kan, of moet als het ertoe doet!

ZUIVELNL

ZuivelNL is een Interbranche-organisatie, die destijds werd opgericht, gebruikmakend van dezelfde Europese wetgeving als waar de PO's uit zijn voortgevloeid.

ZuivelNL is (onder andere) opgericht om de afzet van kaas in het buitenland te bevorderen, de vraag is waarom dit bij het ZuivelNL-takenpakket is komen te liggen en niet bij, bijvoorbeeld, de NZO. Dat was logischer geweest. Door het onder te brengen bij de doelstellingen van ZuivelNL lijkt er sprake te zijn van een indirecte herverdeling van melkgeld, immers ZuivelNL wordt, voor een belangrijk deel, gefinancierd door de boeren. Was hier sprake van een politieke keuze? Het is van groot belang dat organisaties kritisch naar hun doelstelling en takenpakket blijven kijken, wat hoort er thuis en wat hoort er niet thuis. Wat er niet thuishoort: reorganiseren! Door dit niet te doen, kunnen er, (onrechtmatige) verschuivingen plaatsvinden, gefinancierd uiteindelijk door de melkveehouder. In de landen om ons heen, zoals in Duitsland en Frankrijk, zijn meerdere PO's actief en algemeen geaccepteerd, het is immers ook EU-wetgeving die dit mogelijk maakt en het is daar inmiddels gebruikelijk om met producenten contractafspraken te maken.

BREDE BELANGENBEHARTIGING

Gezamenlijke belangenpartijen, naast elkaar, in een Unie kunnen hun raakvlakken vinden (geen gat in de heg laten schieten), elkaar versterken vanuit een juridische entiteit, waarbij de regie (ook over de prijs) weer bij de boer komt te liggen. Er ligt een breed pakket aan andere dossier-onderwerpen die spelen in de zuivelsector, je kunt niet alles alleen. Als je je breder organiseert, bijvoorbeeld via de Unie van PO's, dan kun je ook meerdere dossiers oppakken door ze te verdelen,

dit leidt tot meer focus en meer kracht vanuit belangenbehartiging. Juridisch creëer je formeel een positie met tegenwicht.

PRODUCENTEN ORGANISATIE

Onderschat bij het oprichten van een Producenten Organisatie niet de kracht van de omvang van de achterban. Zuivelbestuurders zijn daar best huiverig voor, immers: "Hoeveel boeren en hoeveel melk zit erachter?". Maar, zonder wrijving geen glans! Er ligt een mooie kans en uitdaging voor ons, als melkveeouders. Kijk naar de gezamenlijke belangen, je hebt elkaar nodig om de individuele belangen van de boer en zijn positie in de keten te verstevigen. Het wordt uitermate krachtig als er wordt samengewerkt met andere sectoren. Door in eerste instantie een leveranciersvereniging op te richten, kan een PO ernaast eenvoudig worden opgebouwd. De PO heeft als doel de zakelijke onderhandelingen te doen, namens de boeren richting de zuivelaars. Het oprichten en inrichten van Producenten Organisaties past in de visie van Minister Schouten, ook in het regeerakkoord is vastgelegd dat de boer een betere positie in de keten dient te krijgen en de zogenoemde "eerlijke handelspraktijken" wordt in woord en geschrift ruim beleden. Op dit moment zijn er nog geen Producenten Organisaties voor de zuivel in Nederland. Een eerste ligt klaar (goedgekeurd door de RVO) sinds mei om erkend en ondertekend te worden door onze Minister. De Ministeriële ambtenaren zijn positief, het wachten is op een handtekening van onze Minister Schouten. Zodra Schouten haar handtekening heeft gezet zullen wij u nader informeren en zullen er meer PO's volgen.

DENKRICHTING PO'S

We willen u met dit artikel aanzetten tot nadenken om gezamenlijk op een heel ander spoor te gaan zitten als melkveeouders. Wat is er aan de hand, wat gebeurt er nu en wat zouden we hierin en hieraan kunnen veranderen. Een Producenten Organisatie is bij uitstek het instrument, het middel, met als doel om de regie, met name over de melkprijs, weer terug te krijgen bij de melkveehouder! ●

Als u vragen hebt naar aanleiding van de inhoud van dit artikel en het oprichten van een Producenten Organisatie met een groep van boeren die zich willen verenigen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Dutch Dairyman Board: info@ddb.nu.

Landbouw Collectief en Krachtvoer maatregel

De DDB heeft sinds de oprichting van het Landbouw Collectief (LC) veel energie gestoken in het laten slagen van deze broodnodige samenwerking. Niet alleen met bestuurskracht maar ook met ondersteuning van de beleidsmedewerker van de DDB. Dertien organisaties met maar één doel voor ogen, een factor om rekening mee te houden! De opdracht van het LC was, het creëren van stikstofruimte voor de bouw.

De voorwaarden van het hele Landbouw Collectief waren unaniem en helder. Het plan "uit de gecreëerde stikstofimpasse" werd aangeboden aan de regering op 20 november 2019. Vanaf november vorig jaar lag er ook ineens de spoedwet van Minister Schouten: de legitimatie om in te grijpen met de 100km/u regel op de snelweg en minder eiwit in veevoer.

Het LC had betere alternatieven voor een voermaatregel, en daarbij voorwaarden gesteld: keuzevrijheid voor de boeren en een acceptabele vergoeding voor de inspanningen. De mogelijkheden voor reductie van stikstofemissie werd gezocht in de keuze uit: meer weiden, mest verdund met water aanwenden, optimalisatie van het rantsoen. Bij het uitwerken, onderbouwen en implementeren was DDB-bestuurder Jan Aantjes betrokken, ondersteund door onze beleidsmedewerker. Vanaf januari tot mei 2020, is veel tijd en energie gestoken in het met experts van o.a. de WUR en de veevoerbranche, doorrekenen van onze plannen om deze te onderbouwen. Vele malen werden in Den Haag bij het Ministerie van LNV de plannen uitgelegd en de vragen van de ambtenaren van LNV beantwoord. En de benodigde financiële tegenprestatie door de overheid, toegelicht door een team van zeven vertegenwoordigers uit de melkveehouderijsector.

Helaas bleek na ieder overleg met LNV dat men duidelijk andere intenties had en na twee maanden onderhandelen, trekken en duwen en oplopende irritaties werd duidelijk dat Minister Schouten enkel en alleen van plan was de spoedwet in te voeren met de gehate krachtvoermaatregel. Jammer, want daartegen kwam deze zomer zoveel verzet, dat de voermaatregel van LNV uiteindelijk met succes werd ingetrokken door de Minister. Dit ging ten koste van veel energie en het verspelen van goodwill bij de sector!

Opnieuw liggen momenteel de voorstellen van het LC op tafel, maar nu ingebracht door LNV zelf (zonder financiële vergoeding van de Overheid aan de boeren, helaas). Onderhandelingen vanuit de sector worden nu gedaan door partijen die op voorhand nauwelijks of geen financiële compensatie eisen. DDB is daar niet bij uitgenodigd, want men weet dat de DDB vast blijft houden aan de eerste voorwaarden van het LC, te weten: keuzevrijheid, financiële compensatie, het legaliseren van de (agrarische) PAS melders en knelgevallen, en het keurig nakomen van afspraken met nertsenhouders, vissers en varkenshouders.

Aan tafel bij de Overheid zitten nu helaas partijen die nauwelijks of geen mandaat hebben om afspraken te maken (namens hun leden) met de Overheid, omdat zij als sectorpartijen onvoldoende leden hebben of zelfs

geen leden! Partijen zoals Agractie, Biohuis, Netwerk Grondig of BoerenNatuur. Afspraken worden er op dit moment nauwelijks gemaakt, maar als er bijvoorbeeld een convenant met de sector wordt voorgesteld dan zullen wij deze juridisch laten toetsen.

Ook bij onderhandelingen tegen de gehate krachtvoermaatregel van Minister Schouten was de DDB betrokken. Helaas bleken verschillende ambities tussen de betrokken partijen LTO, NAJK, Agractie, Netwerk Grondig, NMV en DDB, tegen LNV/minister Schouten een steeds grotere rol te gaan spelen. Vooral juridisch voelde de Minister zich sterk. Een goed en simpel alternatief van de LC-krachtvoergroep, met een ruime stikstofreductie werd teleurstellend van tafel geveegd. Wat restte was een verloren gevecht tegen een Minister van onwil. DDB was één van de eerste belangenbehartigers die dit inzag en ook meerdere malen aangegeven heeft dat het met "onwillige honden slecht hazen vangen is". LTO en NAJK bleven lang doorzeuren met een eigen, slechter en nauwelijks uitvoerbaar "alternatief plan". Duidelijk is wel dat praten en maar doorpraten een LTO- hobby geworden is.

Kortom, een slechte ervaring rijker, schreef Jan Aantjes afgelopen nazomer voor het vakblad De Boerderij het volgende citaat in zijn column ►

Polderen of poker

"Dit jaar ging de laptop mee op vakantie en moest je continu bereikbaar zijn daar ik het laatste half jaar, deel uitmaakte van de technische melkveewerkgroep van het Landbouw Collectief en later van de krachtvoergroep. Als sectorpartijen hebben we heel veel energie gestoken in samenwerken aan een breed gedragen oplossing voor het stikstofprobleem en de gehate krachtvoermaatregel van Schouten. Een complex spel, een pokerspel waarbij belangen van de spelers divers waren. Schouten die haar kaarten steevast tegen de borst hield. Met haar pokerface en Haagse bluf was ze overtuigd van de beste kaarten. Haar tegenspelers hadden moeite met haar spel, want zij waren gewend een knipoog of ander signaal te krijgen. Na jaren polderen en samenwerken lagen de kaarten nu heel anders. Partijen met "gokschulden" die maar wilden blijven doorspelen, anderen eisten arbitrage. Nieuwe onervaren spelers die, zelfs hun verlies filmden met hun mobieltjes om te tonen dat ze erbij waren in het "Haagse Casino". Veel bluffen over de behaalde overwinning. Ik kan helaas niet anders dan constateren dat overleggen met het ministerie en minister een keihard pokerspel is geworden waarbij verlies aan draagvlak voor alle partijen het enige resultaat is. Draagvlak voor deze Minister, LNV, politiek maar ook voor sommige sectorpartijen is tot een dieptepunt gedaald. Beschaafd polderen lijkt voorbij en sectorpartijen die willen samenwerken zullen duidelijk hetzelfde speldoel moeten hebben en niet meer samen moeten werken met partijen met "gokschulden". Zij zijn verslaafd en zullen vals spelen om te winnen. De nieuwe beschaving in de belangenbehartiging is een keihard pokerspel geworden met draagvlak als grote verliezer". ●

De Algemeen Verbindend Verklaring

Wat is het en wat kunnen wij er mee?

DE ALGEMEEN VERBINDEND VERKLARING – AVV

Eind 2019 werd openlijk gezinspeeld op het instellen van een AVV toen het Taskforce Ammoniak, met daarin een uitdrukkelijke en dominante rol voor de zuivelindustrie, meermalen werd genoemd in het Remkes rapport "Niet alles kan". Waarbij een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) werd genoemd als de oplossing om alle melkveehouders in Nederland te verplichten tot de "alternatieve aanpak voor de stikstofproblematiek" die binnen deze Taskforce was ontwikkeld.

Voor een AVV was echter geen brede steun onder de melkveehouders. De DDB eiste eind september 2019 van ZuivelNL en de leden van ZuivelNL om een 'in juridisch beton gegoten' garantie te geven aan de melkveehouders dat ZuivelNL géén AVV zou aanvragen. De zuivelbrancheorganisatie kwam met een statement. Een krappe maand later, toen opnieuw bleek dat de zuivelindustrie via het Taskforce Ammoniak de zaakjes voor de melkveehouders wilde regelen in het stikstofdossier, kwam er definitief een einde aan deze Taskforce: Boze boeren reisden af naar het NZO-kantoor en het kantoor van FrieslandCampina om daar duidelijk te maken dat de boeren deze keer zélf de zaken wilden regelen, via het kort daarvoor opgerichte Landbouw Collectief. Zónder AVV met opgelegde (stikstof)eisen via de zuivelindustrie!

AVV

Met 'algemeen verbindend verklaren' wordt bedoeld dat krachtens een besluit van de overheid, voorschriften die één of meerdere organisaties van marktdeelnemers voor hun leden verplicht hebben gesteld, tevens verplicht worden gesteld voor niet-leden.

ARTIKEL 164

Art. 164 lid 1 Verordening 1308/2013 geeft lidstaten de bevoegdheid om overeenkomsten, onderling afgestemde feitelijke gedragingen en besluiten van een erkende producentenorganisatie, een unie van producentenorganisaties of een brancheorganisatie, voor een beperkte periode verbindend te verklaren voor niet-aangesloten marktdeelnemers. Aan een AVV zijn voorwaarden verbonden.

VOORBEHOUDEN AAN

De verbindendverklaring is voorbehouden aan voorschriften die zijn vastgesteld door erkende Producentenorganisaties, unies van

producentenorganisaties of brancheorganisaties.

- Producentenorganisaties moeten zijn opgericht op initiatief van producenten. Bovendien moeten zij een of meer in laatstbedoeld artikel opgesomde doelstellingen nastreven. Lidstaten kunnen, en in sommige gevallen moeten, een producentenorganisatie erkennen mits voldaan wordt aan de erkenningscriteria.
- Een unie van producentenorganisaties is een entiteit die producentenorganisaties verenigt. Een lidstaat kan een unie van producentenorganisaties erkennen als aan de erkenningscriteria wordt voldaan. Een verplichting tot erkenning is er niet.
- Bij een brancheorganisatie gaat het om een entiteit die bestaat uit vertegenwoordigers van beroepsgroepen die betrokken zijn bij de productie en bij tenminste een van de volgende stadia van de toeleveringsketen: de verwerking of verhandeling van producten van één of meer sectoren.

REPRESENTATIEF

Wanneer is een producentenorganisatie, unie van producentenorganisaties of brancheorganisatie representatief? Heel kort gezegd: als men tweederde vertegenwoordigt van de productie, de verhandeling of de verwerking van het product. Een producentenorganisatie moet bovendien meer dan 50% van de betrokken producenten vertegenwoordigen om in aanmerking te komen voor een AVV. Daarnaast zijn ook de doelen vast omschreven.

'VERBODEN'/ONVERENIGBAARHEID

Van onverenigbaarheid is in ieder geval sprake als de AVV-besluiten:

- a. kunnen leiden tot het opdelen in kleinere gebieden van de markten binnen de Unie, ongeacht in welke vorm;
- b. de goede werking van de marktordening in gevaar kunnen brengen;
- c. concurrentievervalsingen kunnen teweegbrengen die niet volstrekt noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het GLB (gemeenschappelijk landbouw beleid);
- d. de vaststelling van prijzen of quota omvatten;
- e. discriminatie kunnen veroorzaken of de concurrentie voor een aanzienlijk deel van de betrokken producten kunnen uitschakelen.

BEPERKTE PERIODE

De voorschriften van (unies van) producentenorganisaties en brancheorganisaties kunnen slechts voor een 'beperkte periode'

verbindend worden verklaard. Helaas wordt niet duidelijk gemaakt wat hiermee wordt bedoeld. Inmiddels heeft de Europese Commissie voor de sector groenten en fruit de maximale duur van de algemeen-verbindendverklaring wederom vastgesteld op drie jaar. Erkende organisaties van wie de voorschriften verbindend zijn verklaard, kunnen de lidstaat verzoeken de beperkte periode van de verbindend verklaring te verlengen.

VOORWAARDEN VERPLICHTE BIJDRAGEN

Er zitten voorwaarden aan het verplichten van niet-aangesloten marktdeelnemers om een financiële bijdrage te betalen:

1. het moet gaan om activiteiten waarop de overeenkomstig art. 164 Verordening 1308/2013 verbindend verklaarde voorschriften van toepassing zijn;
2. deze activiteiten moeten van algemeen economisch belang zijn voor marktdeelnemers wier activiteiten met de betrokken producten verband houden;
3. de ongebonden individuele marktdeelnemers of groepen moeten voordeel hebben bij deze activiteiten;
4. individuele marktdeelnemers of groepen die wel aangesloten zijn bij de producentenorganisatie, de unie van producentenorganisatie of brancheorganisatie wier voorschriften verbindend zijn verklaard, zijn

verplicht een financiële bijdrage te leveren; en
5. de financiële bijdragen van alle individuele marktdeelnemers of groepen moeten bestemd zijn voor de kosten die rechtstreeks uit de betrokken activiteiten voortvloeien. Niet-aangesloten marktdeelnemers kunnen overigens pas verplicht worden een bijdrage te betalen, als de lidstaat alle relevante belanghebbenden heeft geraadpleegd. Bovendien zal de verplichting overeenkomstig art. 164 leden 5 en 6 Verordening 1308/2013 aan alle marktdeelnemers ter kennis moeten worden gebracht in een officiële publicatie en aan de Commissie moeten worden gemeld.

ALGEMEEN ECONOMISCH BELANG

De activiteiten waarop de verbindend te verklaren voorschriften van producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en brancheorganisaties betrekking hebben, moeten van algemeen economisch belang zijn voor marktdeelnemers wier activiteiten met de betrokken producten verband houden. De definitie die de Europese Commissie hanteert van het begrip 'diensten van algemeen economisch belang', gaat waarschijnlijk over economische activiteiten die het algemeen belang van een specifieke groep marktdeelnemers dient en die de markt, zonder het optreden van de producentenorganisatie, unie van producentenorganisaties of brancheorganisatie, anders niet of niet onder dezelfde voorwaarden had verricht.

VERPLICHTING LIDSTAAT

Lidstaten die niet-aangesloten marktdeelnemers willen verplichten een bijdrage te betalen, zijn verplicht na te gaan of de niet-aangesloten marktdeelnemers zich al dan niet in een situatie bevinden die objectief verschilt van die van de aangesloten marktdeelnemers. Anders wordt er in strijd gehandeld met het non-discriminatiebeginsel.

VERPLICHTE FINANCIËLE BIJDRAGE

De verplichte financiële bijdrage moet bestemd zijn voor de kosten die rechtstreeks voortvloeien uit de activiteiten die in het kader van de verbindend verklaarde voorschriften worden verricht. Van de niet-aangesloten marktdeelnemers kan alleen een financiële bijdrage worden verlangd, indien ook de aangesloten marktdeelnemers een financiële bijdragen moeten betalen. Van de niet-aangesloten marktdeelnemers kan dan een financiële bijdrage worden verlangd die gelijk is aan de financiële bijdrage van de aangesloten marktdeelnemers. De verplichte bijdrage kan echter ook lager zijn. Een hogere bijdrage is uitgesloten. De bijdrage moet betrekking hebben op activiteiten waarop algemeen verbindend verklaarde voorschriften van toepassing zijn. Teneinde niet-leden te kunnen verplichten een dergelijke bijdrage te betalen, dienen deze activiteiten (1) in het algemeen economisch belang te zijn van 'marktdeelnemers wier

activiteiten met de betrokken producten verband houden' en (2) de niet-leden zelf te bevoordelen.

In Nederland worden AVV's pas sinds kort en uitsluitend voor onderzoek en ontwikkeling ingezet. De Europese regels bieden echter ruimte voor een veel bredere toepassing. Een toepassing waarmee doelstellingen kunnen worden gerealiseerd waarbij niet alleen de samenleving als geheel voordeel heeft, maar die tevens de positie van boeren in de keten kan versterken. Op de site www.ddb.nu kunt u dit artikel online lezen met een aantal hyperlinks in de tekst waar u nog aanvullende informatie vindt. ●

Fosfaatreductie via AVV

In november 2016 wilde staatssecretaris Van Dam aan ZuivelNL een AVV toekennen om tot fosfaatreductie te komen in de melkveehouderij, kortgezegd door de melkveehouders te dwingen niet meer dan een bepaalde hoeveelheid melk te produceren. Hij liep daarbij tegen meerdere problemen aan. In feite ging het om de instelling van een quotum waarbij marktdeelnemers tevens werden aangemoedigd om de markt te verlaten. Beide zaken bleken niet toegestaan. De kans was dus niet groot dat de Europese Commissie de voorschriften van ZuivelNL toelaatbaar zou achten. Bovendien was het twijfelachtig dat de AVV zou voldoen aan de toegestane doelen van art. 164 lid 4 Verordening 1308/2013. Met de fosfaatreductie wilde Van Dam de derogatie voor Nederland behouden. En dat doel paste hoogstwaarschijnlijk niet binnen een van de toegestane doelen voor verbindend verklaring. Het enige doel dat enigszins in de richting kwam is milieubescherming. Maar het slechts verminderen van de melkproductie, maakt de productie zelf niet milieuvriendelijker.

Non-discriminatiebeginsel

Een verbindendverklaring kan niet zonder meer betrekking hebben op alle niet-aangesloten marktdeelnemers. De lidstaat zal uitdrukkelijk rekening moeten houden met het nondiscriminatiebeginsel: niet-aangesloten marktdeelnemers die zich bevinden in een situatie welke objectief verschilt van die van aangesloten marktdeelnemers, mogen derhalve niet gebonden worden. De verbindend te verklaren voorschriften van ZuivelNL i.v.m. de fosfaatreductie zouden ook gelden voor biologische boeren. Terwijl deze niet aan het fosfaatprobleem bijdroegen. Het is aannemelijk te veronderstellen dat de biologische boeren in ieder geval uitgezonderd hadden moeten worden van de verbindend verklaarde voorschriften. Uiteindelijk besloot Van Dam geen AVV toe te kennen aan de zuivelsector.

ZuivelNL:

“Horen, zien

EN VOORAL zwijgen”

Het is alweer anderhalf jaar geleden dat het bestuur van de DDB een gesprek heeft gehad met bestuurders van ZuivelNL over een mogelijke toetreding van de DDB tot de zuivelorganisatie.

Voor de DDB zijn een aantal zaken evident voor de mogelijkheid om te kunnen samenwerken, zoals volledige transparantie in besluitvorming, meer invloed voor melkveehouders en vooral ook volstreekte transparantie bij de financiële uitgaven. Melkveehouders bepalen via de afdracht op melkgeld en een bijdrage via de zuivelverwerkers, voor een groot gedeelte het huidige budget van ZuivelNL. Enige tijd later werkte de DDB mee aan een extern onderzoek naar de juiste organisatievorm voor ZuivelNL, door professor Goodijk. DDB heeft na het eerste gesprek met het ZuivelNL bestuur taal noch teken meer van hen ontvangen. Ook het toegezegde aanbevelingsrapport door professor Goodijk kwam nooit. DDB is kritisch op de besteding van uw geld en het lijkt ons volstrekt legitiem dat u en wij weten wat er met uw geld gebeurt en wie er allemaal mee-eten uit de ruif. Inmiddels is bekend dat men "koninklijk" geleefd heeft van de reserves uit de PZ-tijd. Nu de buffer opgeteerd is, wordt het noodzakelijk de broekriem strak aan te halen óf uw afdracht via uw melkgeld of via de verwerkers te verhogen. De DDB had liever gezien

dat in een eerder stadium kritisch naar de uitgaven was gekeken en een prijs - kwaliteit check op uitgaven de standaard zou zijn geweest. Ook zou voor iedereen duidelijk gemaakt moeten worden dat vestzak – broekzak betalingen tussen organisaties absoluut niet de standaard mogen zijn.

Meer marktwerking en vooral geen onnodige speeltjes om u als melkproducent allerlei bovenwettelijke maatregelen op te leggen. Uit ons onderzoek naar gestegen bovenwettelijke eisen, bleek overduidelijk dat deze sinds 2014 alleen maar zijn toegenomen terwijl er vanuit de EU juist op is aangedrongen dit terug te dringen. Onze kritische houding ten aanzien van het functioneren van Zuivel NL is hoogstwaarschijnlijk mede de oorzaak van het feit dat men belangenorganisatie Dutch Dairymen Board, nog in de "wachtkamer" laat zitten. Dat kan erop duiden dat het mandaat van ZuivelNL zeer wankel is, omdat LTO en NMV samen onvoldoende melkveehouders vertegenwoordigen. Vooralsnog is het binnen ZuivelNL vooral de NZO die op de trom slaat en dan kan de DDB niet zwijgen. Niet voor niets is DDB met andere belanghebbenden de mogelijk oprichting van een Producenten Organisatie aan het onderzoeken om zo uw zuivelbelangen beter voor het voetlicht te krijgen (meer informatie over de PO en de AVV kunt u elders in dit Magazine lezen). ●

Bemesten

in 2021

Het komende jaar gelden er weer extra regels t.a.v. het bemesten van gras- en maisland. Wees hier goed alert op! Voor het bemesten met sleepvoet op bedrijven die deelnemen aan derogatie geldt (alleen op klei- en veengrond) dat u niet mag bemesten als de buitentemperatuur boven de 20 graden is. Het afgelopen jaar kende maar liefst 110 dagen waarbij de temperatuur boven de 20 graden uitsteeg. Bij een vergelijkbaar jaar zouden er nog 70 dagen over blijven om mest uit te mogen rijden. Terwijl nog steeds diverse landbouwpartijen met het Ministerie in gesprek zijn over meer uren weidegang en verdunnen van mest met water, lijkt de Overheid te schaken op twee borden. Na een aantal droge jaren wint de Overheid continue adviezen in hoe om te gaan met bemesting en weiden bij aanhoudende droogte. De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) geeft gevraagd en ongevraagd adviezen om in te grijpen op bemesting en beweiding op, onder andere, grasland.

Zo heeft het CDM de Minister de laatste 2 jaar geadviseerd de uitrijperiode van mest niet te verlengen. De Minister heeft dit advies overgenomen. Op 15 oktober 2020 heeft het CDM geadviseerd om bij aanhoudende droogte of structurele droogte (cdm rapport van 15 oktober 2020):

- de beweidingduur te verkorten als de grasgroei stil valt,
- per 1 augustus te stoppen met bemesten
- in te grijpen op de stikstofgebruiksnorm. De gebruiksnorm zal moeten worden aangepast naar de "groei potentie".

Beweiding zou kans op urine-brand-plekken geven waardoor er extra stikstof kan uitspoelen net als het laat aanwenden van mest terwijl de bodemvoorraad door droogte al hoger is. Beperkingen van weiden en bemesten zou al in moeten gaan bij een neerslagtekort van 150 tot 200 mm en vooral op droogtegevoelige gronden, mede afhankelijk van de mogelijkheid om te kunnen en te mogen beregenen. Bovenstaande adviezen van het CDM zouden ook meegenomen moeten worden bij het zevende actieprogramma van de EU-Nitraatrichtlijn, aldus CDM. Zorgelijke adviezen voor de sector die vaak zijn gebaseerd op, onder andere, literatuurstudies en bureau-onderzoeken uit 1964 (!) We hebben het dan over een periode van 56 jaar geleden waarbij het stikstofgebruik mede door hoge kunstmestgiften aanzienlijk hoger was.

DRINGEND ADVIES

Meer weide-uren in het voorjaar zou een gepaste bemesting

vragen, maar het risico dat bij aanhoudende droogte de bemestingsnorm wordt aangepast ligt op de loer. Een volledige spagaat voor de sector, maar wij kunnen u, zolang het Ministerie geen afstand neemt van de adviezen die in oktober door het CDM zijn gegeven, niet anders dan adviseren het komende voorjaar maximaal te bemesten. Beweiden zal dan extra zorgvuldig moeten gebeuren of worden uitgesteld om de gezondheid van het vee niet te schaden. Wacht u met beweiden tot na de tweede snede dan loopt u mogelijk het risico dat, op advies van het CDM, bij aanhoudende droogte de beweidingduur wordt ingeperkt omdat het CDM van mening is dat mest en urine van weidende dieren niet door groeiende planten kan worden opgenomen, waardoor uitspoeling bij volgende neerslag of in de winter groter is. Hoewel het advies van het CDM vele tegenstrijdigheden en aannames kent, worden deze adviezen door het Ministerie overgenomen. Overleggen voor meer uren weiden, op een andere manier bemesten en minder verliezen door rantsoenoptimalisatie, lijken haaks te staan op de adviezen van het CDM (grotere mestgiften in het voorjaar, minder snijmaisteelt, bij droogte stoppen met weiden en bemesten, meer mestopslag en mest afvoeren). Het Ministerie van LNV schaaft letterlijk op twee borden en lijkt de landbouw opnieuw schaaftmat te willen zetten! Het wordt tijd dat landbouworganisaties hun pijlen gaan richten op deze Commissie Deskundigen Meststoffenwet, die vele adviezen baseert op stokoude onderzoeken, aannames, en "als dan" of "stel dat" beweringen. Mede door gebrek aan kennis op het Ministerie van LNV gaan de adviezen erin als zoete koek. Het lijkt er op dat deelnemers van deze Commissie hun frustratie over het "jarenlang niet gehoord zijn" nu willen botvieren, want vaak druisen hun adviezen in tegen hedendaags goed landbouwgebruik en praktische uitvoerbaarheid of gedragenheid van beleid.

CONCLUSIES

- u dient, als u meedoet aan derogatie, bij sleepvoetbemesting, rekening te houden met de 20-graden eis (klei- en veengrond);
- reken bij aanhoudende droogte dit jaar, niet op verlenging van de uitrijperiode! Bij aanhoudende droogte adviseert het CDM inperken van plaatsingsruimte en minder beweiden.
- nu doorpraten over extra uren beweiden of verlagen van ruweiwit in het rantsoen, lijken zinloos met de tegenstrijdige adviezen van het CDM.

Mooier kunnen wij het voor u nog niet maken maar wees hier in 2021 vooral op voorbereid! ●

Boer&Data

Voor dit magazine zijn we een tijdje van plan geweest een artikel te wijden aan Joindata. Voortschrijdend inzicht, naar aanleiding van diverse gesprekken, heeft ertoe geleid dat we ons als melkveehouders beter kunnen richten op Boer&Data waarbij de melkveehouder zelf eigenaar is van zijn data, eigenaar blijft van zijn data en de ruwe data die aan de ene kant in een systeem (eigendom van de melkveehouders) wordt gestopt, output geeft (advies) waar de boer individueel, praktisch en pragmatisch zelf direct mee aan de slag kan, omdat het gericht is op zijn individuele bedrijfsvoering die altijd uniek, leidend én het uitgangspunt is. Zelf aan het stuur over je eigen bedrijf en data, en geen uitkomsten op basis van bureaumodellen of maatschappelijke wensen.

Joindata is een initiatief van ketenpartijen, waarbij data-pakketjes over de pijplijn op afroep, heen en weer worden geschoten omdat marktpartijen de informatie graag willen gebruiken. De boer betaalt uiteindelijk de rekening van het transport van de pakketjes over de data-lijn. De prijs die hij hiervoor betaalt is afhankelijk van het aantal machtigingen dat hij heeft afgegeven aan diverse partijen. Overigens is Joindata ook door de boeren zelf meegefinancierd door een bijdrage van ZuivelNL. Deelname aan Joindata is niet verplicht overigens, dit zou in strijd zijn met onder andere de AVG wetgeving. Maar net zoals we met z'n allen van het gas af moeten, zogenaamd zonder dwang, worden we wel zo in een hoek gedrukt dat er geen ontkomen aan is.

Dit geldt ook voor Joindata: alle boeren werken wel samen met één of meerdere partijen die gelieerd zijn aan Joindata en die de data graag willen hebben. Joindata zou goed zijn voor de individuele boer als de input aan data die de boer levert, een output aan bruikbare adviezen zou geven voor de bedrijfsvoering van deze boer.

Dit is helaas niet het geval... en was wel één van de oorspronkelijke doelen van Joindata: dat het in het belang zou zijn van de individuele boer.

Boer&Data is een initiatief van boeren zelf, de boer zelf weer aan het stuur met de regie over hun eigen data. Het systeem is individueel, specifiek en geborgd (regels rondom data en de beveiliging van data is vaak een probleem). Geen algemene uitkomsten op basis van bureaumodellen, met als doel: grip krijgen via je eigen data op de bedrijfsvoering. De ruwe data van de boer is hiervoor erg belangrijk.

Boer&Data i.o. vormt een coöperatie van boeren, een ontwikkelorganisatie maakt vraag gestuurd vanuit de coöperatie die bouwstenen die de boeren aangeven nodig te hebben. Daarnaast wordt er

Boer&Data rept met geen woord over Joindata, dit is een bewuste keuze. Je kunt je ongenoegen kenbaar maken, ergens tegenin gaan maar de initiatiefnemers, in dit geval de boeren zelf, hebben besloten dat het verstandiger is een datasysteem te bouwen dat van en voor de boeren is: "de boer weer aan het stuur over hun eigen ruwe data en bedrijfsvoering"!

een gebruikers community opgericht als scharnierpunt tussen de coöperatie en de ontwikkelorganisatie. Er is door een aantal deelnemende melkveehouders aan Boer&Data, die in eenzelfde gebied hun bedrijf hebben een "gebiedscoöperatie" opgericht waarin gelijkgestemde boeren, zich hebben verenigd, op basis van gelijkwaardigheid. Het doel van Boer&Data is dat de bedrijfsvoering van de individuele boer centraal staat. Dat een groep van deelnemende boeren zich hebben verenigd in een soort "gebiedscoöperatie" heeft toegevoegde waarde:

- Vanuit de individuele bedrijfsvoering, gezamenlijk met anderen grip krijgen op de Omgevingswet in het betreffende gebied;
- Regie krijgen en houden in het gebied;
- Bij maatschappelijke vraagstukken blijft de individuele bedrijfsvoering van de boer centraal staan.

Stichting Boer&Data, is een initiatief voor en door boeren, behartigt de belangen en rechten van de boer om de datapositie van de boer te versterken. Voor meer informatie: <https://boerendata.nl/> ●

In de regionale vakbladen van Agrio heeft op 5 januari een artikel over Boer&Data gestaan, wat een waardevolle aanvulling is op bovenstaand artikel.

Het Stikstof-dogma:

Depositie “rechtrekenen” met een voucher voor natuurherstel

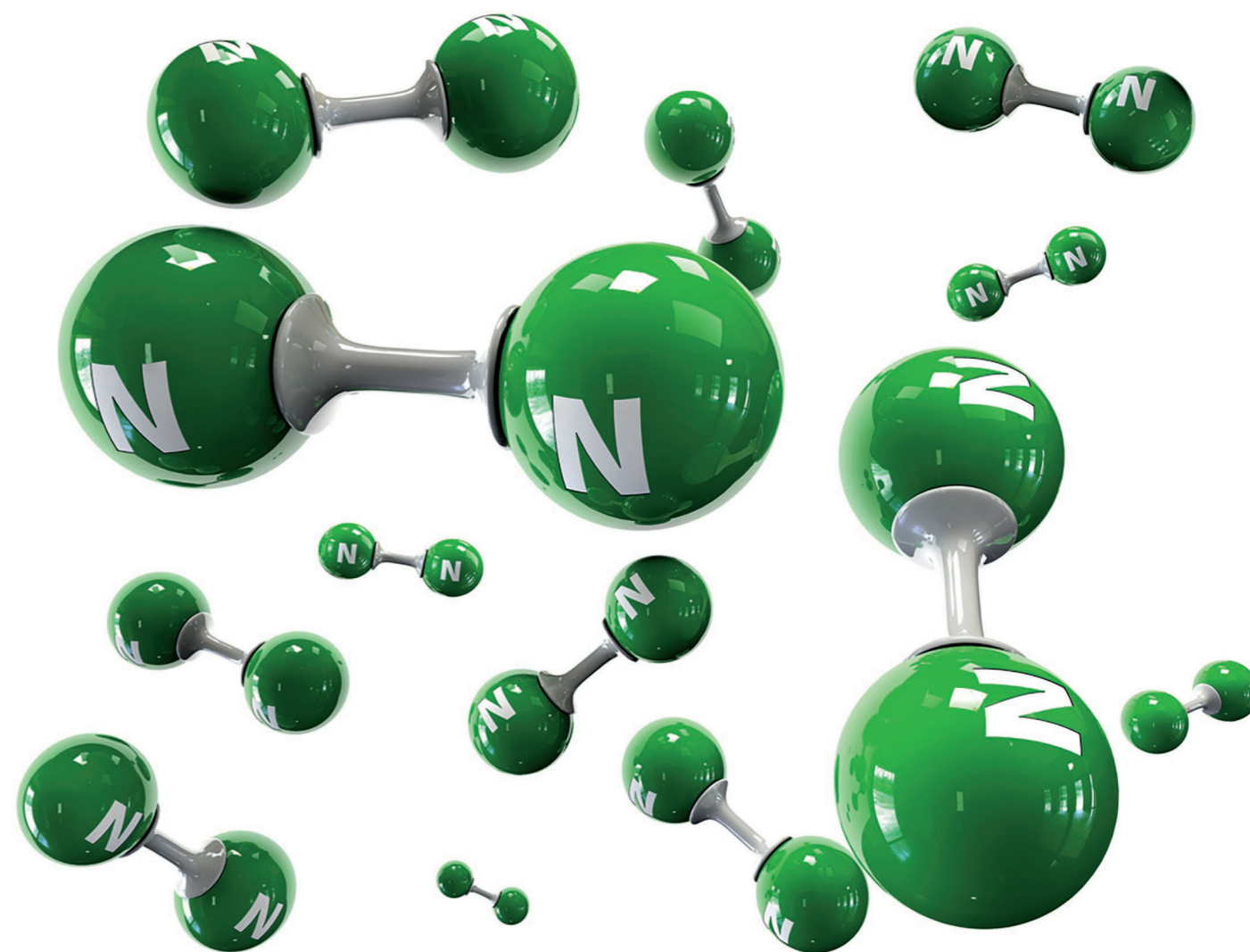
Inmiddels zijn we ruim anderhalf jaar verder na 29 mei 2019, toen de Raad van State haar PAS uitspraak deed. De PAS mocht niet worden gebruikt als toestemmingsbasis voor activiteiten (ECLI:NL:RVS:2019:1603 / <https://www.raadvanstate.nl/@115651/pas-mag/>). Op de website van de DDB kunt u het magazine digitaal lezen, daarin openen de linken zich naar de achtergrondinformatie).

De “stikstofcrisis” was een “feit”. Ondanks voorstellen, gedaan door het Landbouw Collectief om uit de impasse te komen, de “afgeschoten” voermaatregel, inspanningen van de Werkgroep Krachtvoer en de lobby voor praktisch werkbare maatregelen, ligt sinds begin december 2020 het Wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurverbetering op tafel. Een wet waarbij de “oplossingen” voor het grootste deel over de schutting van de landbouw gegooid worden.

De Overheid zet zwaar in op opkoop van boerenbedrijven en piekbelasters en gebruikt nog altijd het rekenmodel Aerius als uitgangspunt, ondanks dat hierop alle lange tijd, forse kritiek wordt geuit door diverse partijen en zelfs de door de Overheid ingestelde commissie Hordijk die het als ongeschikt betitelde in haar rapport.

NATUURCOMPENSATIEBANK

Eind november werd het Wetsvoorstel natuurcompensatiebank opengesteld voor een internetconsultatie. Kortgezegd is dit voorstel bedoeld om natuurcompensatie voor de stikstofdepositie in N2000-gebieden, veroorzaakt door projecten van groot openbaar belang (adc-projecten), alvast te “reserveren” en toe te wijzen aan deze projecten. Het voorstel is eigenlijk een vorm van PAS, in plaats van compensatiemaatregelen op te nemen in de toestemming voor een project, wordt het nu als het ware op voorhand in een register vastgelegd (en begonnen met uitvoering van de compenserende maatregelen) om bij uiteindelijke doorgang van het project hieraan gekoppeld te worden. Eigenlijk “oude wijn in nieuwe zakken” maar dan op basis van een inschatting van te verwachten gevolgen en mogelijk

duis een compensatie die achteraf overschat, onderschat of zelfs zinloos kan blijken te zijn. Tot het daadwerkelijk van start gaan van het project, kan de “compensatie-natuur” echter al wel grote gevolgen hebben voor de omgeving van het aangewezen gebied.

De DDB heeft een zienswijze ingediend op dit voorstel (www.ddb.nu). Het ergste is misschien nog wel dat er een éézijdige focus is op stikstof, die schijnbaar aan de toestand van de natuur uitdrukking zou geven. Andere zaken (zoals bijvoorbeeld klimaatverandering, waterwinning, droogte enz.) lijken van geen, of ondergeschikt belang te zijn aldus de Overheid. Modellen en rekenkundige trucs zijn uitgangspunt voor de papieren werkelijkheid van juristen en spreadsheet fetisjisten.

Je kunt in de voorstellen een tunnelvisie herkennen en de onwil om andere oplossingen te willen onderzoeken. Het recept om

een crisis te veroorzaken. Zoals Albert Einstein al eens zei: “We kunnen een probleem niet oplossen met de denkwijze die het heeft veroorzaakt.”

OPKOPEN (BOEREN-) BEDRIJVEN EN EXTERN SALDEREN

Door het toestaan van extern salderen hoopt de Overheid, de doorgang voor projecten weer mogelijk te maken. Er zijn al diverse provincies die inmiddels de regeling voor extern salderen toestaan. Dat de provincie bij extern salderen het bevoegd gezag is, maar soms ook een belanghebbende partij in projecten, bleek toen bekend werd, dat de provincie Brabant boerenbedrijven had aangekocht in andere provincies ten behoeve van het doorgaan van het Logistiek Park Moerdijk. Dat de Overheid extern salderen als een groot deel van de oplossing ziet, komt naar voren in de Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-57568.html>), waarbij de >>

Overheid geld beschikbaar stelt aan de provincies voor de aankoop. In dit voorstel zijn voorwaarden opgenomen waaraan moet worden voldaan om aan de regeling deel te kunnen nemen.

Door verschillende experts is aangegeven dat het inzetten van de genoemde bedragen voor opkoop, veel efficiënter en economischer zou kunnen, bijvoorbeeld voor technische maatregelen op (boeren-) bedrijven te nemen. Toch zet de overheid de opkoop door, dit lijkt de tunnelvisie van de Overheid wederom te bevestigen.

De haast waarmee de instanties regelingen doorvoeren, is bedenkelijk. In hun haast met het toestaan van extern salderen en het weer op gang brengen van projecten, hopen ze de "stikstofcrisis" het hoofd te hebben geboden. Totaal voorbijgaand (al of niet bewust) aan het gegeven dat er hierdoor groene stikstof (NH₃) van veehouderijen ingewisseld wordt voor grijze stikstof (NO_x) van industrie en verkeer. Voor de "uitwisseling" van NH₃ en NO_x, moet gekeken worden naar de voorschriften in de NEC-richtlijn.

NEC-RICHTLIJN

In deze richtlijn zijn maxima opgesteld per lidstaat voor een aantal stoffen die voorkomen in de lucht. Voor zowel NO_x als NH₃ is dit het geval en hebben ze hun eigen ruimte en plafond. Het verschuiven van NH₃ naar NO_x mag dus niet zonder meer en is uitdrukkelijk verboden! Het uitwisselen van vervuilende stoffen wordt ook wel Pollution Swapping (vervuilingsruil) genoemd.

Afgezien van een verbod op het uitwisselen van groene en grijze stikstof, zal naar verwachting door de uitwisseling er ook een toename in fijnstof ontstaan.

Extern salderen zoals het nu voorligt bij de Overheid en provincies is dus in strijd met de NEC-richtlijn. Een nieuwe "PAS"-uitspraak lijkt hiermee in de maak, als doorgestaan wordt op de door de Overheid ingeslagen weg.

DOGMA

In het "dossier stikstofcrisis", lijkt het standpunt van de Overheid, de instanties en de instituties van groter belang dan waar het in werkelijkheid om zou moeten gaan. Is het niet zo, dat het oorspronkelijk moest gaan over bescherming van natuur, volksgezondheid en luchtkwaliteit terwijl het nu uiteindelijk alleen nog maar lijkt te gaan over ingegraven meningen en vastgelopen overtuigingen. In dat geval is er niet eens meer sprake van een doctrine (zoals in de toeslagaffaire), maar is er zelf sprake van een dogma.

VOUCHER

Het is net als de oproep van onze Overheid dit voorjaar, om voor (met name) geboekte vakanties en vliegreizen die niet door konden

gaan, een voucher te accepteren. Een "tegoedbon" om op een later tijdstip te "consumeren" en waarbij de bedrijven niet de reeds gedane betalingen hoefden terug te betalen. Veel mensen wilden echter hun geld terug. Geld geeft meer zekerheid en is algemener bruikbaar, dan een voucher van bedrijf X: een papieren "schuldbekentenis" waarvan je maar moet afwachten of de schuld ingelost zal worden. Het gaat om vertrouwen.

Is juist vertrouwen niet het sleutelwoord in de relatie tussen burgers en overheid?

Een overheid die zelf de randen van de wet keer op keer oprekt voor zichzelf? Een overheid die beloftes doet voor de toekomst en de burgers hiervoor de kosten laat betalen, maar geen enkele moeite doet voor een onderbouwing waar vertrouwen uit spreekt? Is dat niet hetzelfde als een bedrijf dat Vouchers uitgeeft? ●

RICHTLIJN (EU) 2016/2284 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

VAN 14 DECEMBER 2016

- (8) De lidstaten dienen deze richtlijn zodanig uit te voeren dat op doeltreffende wijze wordt bijgedragen aan de verwezenlijking van de door de richtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie ondersteunde langetermijndoelstelling van de Unie voor de luchtkwaliteit en van de doelstellingen van de Unie op het gebied van de biodiversiteit en de bescherming van ecosystemen door een vermindering van de afzetting en het niveau van luchtverontreiniging als gevolg van verzuring, eutrofiëring en ozon tot onder de in het LRTAP-verdrag vastgestelde kritische belastingwaarden en niveaus.
- (9) Deze richtlijn dient tevens op kostenefficiënte wijze bij te dragen tot de verwezenlijking van de in de Uniewetgeving vastgestelde luchtkwaliteitsdoelstellingen en tot de mitigatie van de effecten van klimaatverandering, naast de verbetering van de luchtkwaliteit wereldwijd en de verbetering van synergieën met het klimaat- en energiebeleid van de Unie, en daarbij dient overlapping met bestaande Uniewetgeving te worden vermeden.
- (10) Deze richtlijn draagt tevens bij tot het verminderen van de gezondheidsgerelateerde kosten van luchtverontreiniging in de Unie, door het verbeteren van het welzijn van Unieburgers en het begunstigen van de overgang naar een groene economie.
- (11) Deze richtlijn dient bij te dragen tot de geleidelijke vermindering van luchtverontreiniging, door voort te bouwen op de vermindering ten gevolge van brongerelateerde Uniewetgeving ter beheersing van de luchtverontreiniging met betrekking tot emissies van specifieke stoffen.

Farm-to-Fork strategie

Amerikaans landbouwministerie biedt met effectrapportage inzicht ten aanzien van Farm-to-Fork strategie, Europese Commissie blijft in gebreke

De Green Deal (GD) met daarin de Farm-to-Fork- (F2F) en biodiversiteitsstrategie betekent voor de meeste boeren geen goed nieuws, want de exact beschreven eisen hebben verregaande effecten op de bedrijfsvoering en de productiekosten, terwijl aangaande het "eerlijke inkomen" slechts wordt volstaan met wat nietszeggende voornemens. Ook leden van het Europees Parlement vragen zich af wat de economische effecten zullen zijn van bovengenoemde programma's. Een gedegen effectrapportage bleef echter tot op heden uit. De Europese Commissie deed slechts een effectbeoordeling van de >>

klimaatdoelstelling voor 2030, waarin ze geen details over de resultaten deelde. Bovendien is die studie niet toegankelijk voor publiek. Een zorgelijke ontwikkeling. De Green Deal met Farm-to-Fork- en biodiversiteitsstrategie vormt voor de Europese Commissie immers het uitgangspunt voor de onderhandelingen over het toekomstige beleid, zoals het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2022 en het Nationaal Strategisch Plan.

Dat we tenslotte enig inzicht hebben gekregen, is te danken aan het landbouwministerie van de VS, de USDA. Zij besloten wél een effectrapportage uit te voeren. Niet alleen naar de economische gevolgen door de strategieën, maar ook naar de gevolgen voor de wereldwijde voedselzekerheid. Een effectrapportage met behoorlijk verontrustende conclusies. We zetten ze voor u op een rij.

USDA

Dat de Europese Commissie met haar “Farm to Fork”- en “Biodiversity”-strategieën, de Europese boeren beperkingen oplegt zoals door het gericht braakleggen van 10% van de landbouwgrond, 20% minder kunstmestgebruik, 50% minder antimicrobiële stoffen en pesticiden, betekent een fundamentele verschuiving in het EU-voedselbeleid, aldus het rapport van de USDA. “Landbouwbeleid dat fundamentele gevolgen zal hebben voor de structuur en de productiviteit van de voedsel- en landbouwindustrie van de EU. Aangezien de EU een belangrijke landbouwproducent is en deelneemt aan internationale handel in landbouwproducten, zal deze beleidswijziging waarschijnlijk gevolgen hebben voor de internationale markten voor landbouwproducten. “

WAT TOONT DE STUDIE VAN DE USDA AAN?

De Amerikaanse studie betreft drie scenario's, in de eerste neemt alleen de EU deel aan de strategieën, bij het tweede; ‘middel’ genoemd, nemen buiten de EU nog een aantal landen de strategieën aan (bij dit scenario gaan de Amerikanen er bovendien vanuit, dat de EU handelsbeperkingen op gaat leggen aan landen die de strategieën niet overnemen), en bij het derde scenario worden de strategieën wereldwijd aangenomen. In de studie gaan de onderzoekers er vanuit dat het EU-tienjarenplan leidt tot een vermindering van de EU-landbouwproductie en een vermindering van het concurrentievermogen van de EU op binnenlandse en buitenlandse markten. Als de strategie ook buiten de EU wordt aangenomen, zal dat gevolgen hebben voor de wereldwijde welvaart en voedselzekerheid veroorzaken.

SAMENVATTEND, STELDE DE USDA VAST DAT TEGEN HET JAAR 2030:

- De daling van de landbouwproductie in de EU varieert van 7 procent (bij wereldwijde adoptie) tot 12 procent (alleen in de EU). De gevolgen voor de productie zijn in de eerste twee scenario's, wereldwijd kleiner. In het derde scenario echter daalt de productie met maar liefst 11 procent.

- De daling in landbouwproductie verlaagt de voedselvoorziening in de EU, wat leidt tot prijsverhogingen die impact hebben op de koopkracht van consumenten. Prijzen en voedselkosten gaan per inwoner in alle drie de scenario's het meest omhoog in de EU, alhoewel de stijging van voedselprijzen en -kosten significant is als de GD/F2F-strategie in de meeste regio's aangenomen wordt. In de VS blijven de kosten voor voedsel min of meer ongewijzigd behalve bij het derde scenario, als de strategieën wereldwijd aangenomen worden.

- De voedselproductie daalt in de EU en zal elders leiden tot minder handel, hoewel een aantal regio's zal profiteren van de veranderingen in de importvraag. Als de handel als gevolg van de voorgestelde maatregelen wordt beperkt, concentreren de negatieve gevolgen zich echter vooral in die regio's in de wereld met de meeste voedselonzekerheid.

- De daling in productie en handel, gecombineerd met de verwachte prijsstijging voor voedselgrondstoffen, zal het bruto nationaal product (BBP) van de EU significant verlagen, zeker als de GD/F2F-strategieën beperkt blijven tot de EU. In dat geval zal de daling van het BBP van de EU, 76% vertegenwoordigen van de daling van het wereldwijde BBP. Als de strategieën aangenomen worden buiten de EU, zal het aandeel van de EU in de daling van het wereldwijde BBP nog 49 procent zijn in het middelste scenario, en 12 procent als het wereldwijd wordt aangenomen.

- Voedselonzekerheid, gemeten naar het aantal mensen dat geen toegang heeft tot een dieet van tenminste 2100 calorieën per dag, zal aanzienlijk toenemen in de 76 lage- en middeninkomenslanden die in de analyse werden opgenomen. Dit is het gevolg van de toename van de prijs voor voedselgrondstoffen en door inkomensdalingen, met name in Afrika. In 2030 zal het aantal mensen die met voedselonzekerheid te maken hebben, wanneer de strategieën alleen in de EU zullen worden aangenomen, nog eens 22 miljoen meer bedragen dan de prognose zonder de plannen van de Europese Commissie. Het aantal mensen die te maken krijgen met voedseltekorten zal stijgen tot 103 miljoen in het midden scenario en naar 185 miljoen bij wereldwijde aanname van de strategieën.

HOE WERD DE STUDIE UITGEVOERD?

Om de impact in te schatten hebben de Amerikaanse onderzoekers niet alleen gekeken naar de effecten van de Green Deal/Farm-to-Fork strategieën, maar werd ook gekeken naar een studie van de Europese Commissie uit 2020: “De wereldwijde overgang naar duurzame agrovoedingsmiddelensystemen via haar handelsbeleid en internationale samenwerkingsinstrumenten” . Vervolgens hebben ze gebruik gemaakt van de drie verschillende aannamescenario's die hierboven zijn genoemd.

De effectrapportage van de USDA heeft zich beperkt tot een analyse van de vermindering van de landbouwinput in het kader van de GD/F2F strategieën, en houdt geen rekening met andere belangrijke aspecten van het voorstel van de Europese Commissie

Samenvatting van de belangrijkste effecten van de strategieën in de drie scenario's¹

	Europese Unie	Verenigde Staten	Wereldwijd
SCENARIO: ALLEEN EU-GOEDKEURING			
Productie (procentuele verandering)	-12	0	-1
Prijzen (procentuele wijziging)	17	5	9
Import (procentuele wijziging)	2	-3	-2
Export (procentuele wijziging)	-20	6	2
Bruto-bedrijfsinkomen (wijziging in %)	-16	6	2
Stijging van de voedselkosten (jaarlijkse verandering pp in USD)	153	59	51
Toename van de voedselonzekerheid ² (p. miljoen mensen)	n.v.t. ¹	n.v.t.	22
BBP (wijziging in miljarden dollars)	-71	-2	-94
SCENARIO: MIDDEN³			
Productie (procentuele wijziging)	-11	0	-4
Prijzen (procentuele wijziging)	60	1	21
Import (procentuele wijziging)	-10	-7	-9
Export (procentuele wijziging)	-10	-2	4
Bruto-bedrijfsinkomen (procentuele wijziging)	8	1	4
Stijging van de voedselkosten (jaarlijkse verandering pp in USD)	651	16	159
Toename van de voedselonzekerheid (p. miljoen mensen)	n.v.t.	n.v.t.	103
BBP (wijziging in miljarden dollars)	-186	-86	-381
SCENARIO: WERELDWIJDE INVOERING			
Productie (procentuele wijziging)	-7	-9	-11
Prijzen (procentuele wijziging)	53	62	89
Import (procentuele wijziging)	-5	-15	-4
Export (procentuele wijziging)	2	3	17
Bruto-bedrijfsinkomen (procentuele wijziging)	15	34	450
Stijging van de voedselkosten (jaarlijkse verandering pp in USD)	602	512	185
Toename van de voedselonzekerheid (p. miljoen mensen)	n.v.t.	n.v.t.	185
BBP (wijziging in miljarden dollars)	-133	-74	-1.144

Opmerkingen: ¹n.v.t. = niet van toepassing; ²Voedselonzekerheid is geschat voor 76 landen met lage- en middeninkomens en niet voor de volledige lijst van de landen in het Global Trade Analysis Project - AgroEcologisch Zones (GTAP-AEZ) model; ³In het middelste scenario is uitgegaan van handelspartners, die afhankelijk zijn van de voedsel- en landbouwexport naar de EU of die nauwe koloniale banden onderhouden, de strategieën implementeren, om hun handelsbetrekkingen met de EU in stand te houden. De regio's waarvan we veronderstellen dat ze de strategieën zullen overnemen/implementeren zijn de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) (IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland); andere Europese landen; Turkije; Oekraïne; het Midden-Oosten en Noord-Afrika; en Afrika.

De berekening van het bruto bedrijfsinkomen is gebaseerd op de opbrengsten voor de landbouw uit wijzigingen in prijzen en hoeveelheden. De opbrengsten gaan niet naar alle boeren, maar waarschijnlijk naar degenen die grond in eigendom hebben. Bron: USDA, Economic Research Service berekeningen met behulp van het GTAP-AEZ model en USDA, ERS's International.

¹Wijzigingspercentage staat voor een eenmalige verandering ten opzichte van de contra-feitelijke waarden (d.w.z. zonder beleidswijziging); alle jaarlijkse veranderingen uitgedrukt in Amerikaanse Dollars staan voor de effecten die worden geëvalueerd over de periode van een jaar nadat de veranderingen zich hebben voorgedaan.

zoals bijvoorbeeld meer grond naar de biologische productie (25%) of vermindering van voedselafval en uitstoot van broeikasgassen. De resultaten geven aan wat de mogelijke gevolgen zijn voor de markt en de voedselzekerheid. Het inschatten van die markteffecten kan echter een belangrijk instrument zijn om de beleidsdoelstellingen te beoordelen, aldus de USDA.

Door de studie van het Amerikaanse landbouwministerie is de kritiek op de Green Deal met daarin de Farm-to-Fork- /biodiversiteitsstrategieën van de Europese Commissie opnieuw opgelaaid. Zo werden kritische schriftelijke vragen gesteld door Europees

parlementariërs. De strategieën druisen daarnaast in tegen bestaande akkoorden met betrekking tot het uitbannen van de wereldwijde honger! Al met al kan er slechts één conclusie getrokken worden naar aanleiding van de effect rapportage van de USDA: de Europese Commissie moet terug naar de tekentafel.

In Nederland zou de daling bovendien veel sterker kunnen zijn, met name door de biodiversiteitsstrategie. Op dit moment zijn er nog geen wetsvoorstellen met concrete doelstellingen, zodra die er in de loop van dit jaar zijn, zullen we onze mogelijkheden (ook op het juridische vlak) bekijken. ●

Dé Exportnatie!

De gigantische overproductie van de Nederlandse landbouwsector, die vervolgens op de wereldmarkt afgezet moet worden, wordt vaak genoemd door voorstanders van kringlooplandbouw en in de duurzaamheidsdiscussie om aan te tonen dat we onze ecologische grenzen overschrijden.

Het is het mantra van 'vriend van de sector' Tjeerd de Groot, maar zelfs vertegenwoordigers van de Rabobank bemoeien zich hier inmiddels mee en verkondigen de grootste onzin aangaande de exportpositie van de Nederlandse landbouw. Waarbij men de indruk wil wekken dat er niet te ontkomen is aan een halvering van de veestapel en een vermindering van de landbouwproductie om Nederland weer duurzaam te maken en in balans met de kringloop. De Farm-to-Fork strategie binnen de Green Deal is ontsproten aan dezelfde apekool. Terwijl ook de huidige Minister van landbouw, Schouten, zich aan deze onzin schuldig maakt.

FEITEN

De feiten: Met het huidige consumptiepatroon van de gemiddelde Nederlander, kunnen per hectare 5 mensen worden gevoed (Bron: PBL). Voor het voeden van 17 miljoen Nederlanders hebben we 3,4 miljoen hectare landbouwgrond nodig. Nederland heeft 1,8 miljoen hectare landbouwgrond. Dat betekent dat er nu al veel te weinig hectares zijn om alle Nederlanders te voeden. Kringloop-, extensieve -, of biologische landbouw zullen die balans nog verder uit het lood trekken want allemaal verlagen ze de productie per hectare waardoor we meer hectares nodig hebben om alle Nederlanders te voeden.

Voor de totale Nederlandse consumptie (inclusief hout en papier, biobrandstoffen, kleding, textiel enz.) hebben we zelfs maar liefst 10,4 miljoen hectare nodig, zoals onderstaand plaatje aantoont.

FORSE IMPORT

Zelfs al stoppen we totaal met de export van landbouwproducten en vlees eten, dan nog kunnen we de Nederlandse bevolking niet voeden. De cijfers over ons landgebruik-voetafdruk van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) tonen aan dat kringlooplandbouw voor Nederland daarom ook geen enkele nut heeft. Door de nu al forse import, verandert er met een halvering van de veestapel niets aan

onze landgebruik-voetafdruk. Het omgekeerde zal gebeuren: omdat de Nederlandse landbouwsector in de top 5 van meest duurzame voedselsystemen staat (Nature 2019), is er meer landbouwgrond nodig buiten onze grenzen, om hetzelfde aantal Nederlanders te voeden.

LANDGEBRUIK-VOETAFDruk

Het CBS, CLO (Compendium voor de Leefomgeving) en PBL berekenen en publiceren al jaren de cijfers over onze landgebruik-voetafdruk, in opdracht van de overheid. Dat diezelfde overheid desondanks haar retoriek over kringlooplandbouw over ons uitgestort, met alle negatieve gevolgen voor de landbouwsector en de Nederlandse economie, is zeer kwalijk te noemen! Want juist de exacte cijfers aangaande onze import van grondstoffen en voedselproducten, kan in de discussie iedereen in Nederland bewust maken van het feit dat we uiterst zuinig op onze landbouwgrond moeten zijn. Eigenlijk zouden de boeren in Nederland nog meer moeten produceren om Nederland weer zelfvoorzienend te maken. Het zijn die feiten die (bewust) worden verzwegen in de politiek maatschappelijke discussie, waar tegenstanders van de veehouderij en belanghebbenden die achter onze grond aan zitten, de kwalijke boventoon voeren.

WERELDMARKT?

Ook exporteren we niet grotendeels op de wereldmarkt, zoals vaak verondersteld wordt, maar gaat 54% van onze producten naar landen die rondom Nederland liggen: België, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Aangaande de import is het eigenlijk hetzelfde verhaal: we importeren meer dan we exporteren. In 2019 kwam 40% van de import van voedsel en grondstoffen uit België, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Het waardeverschil tussen export en import van voedsel is daardoor al 'niet meer dan' tien miljard euro.

Aantoonbaar worden we door Haagse beleidsmakers misleid. Kringlooplandbouw, de Farm-to-Fork- strategie en biodiversiteitsstrategie worden inmiddels geïmplementeerd in ons landbouwbeleid. Zonder dat daar een deugdelijke onderbouwing aan ten grondslag ligt. Sterker nog: een effectbeoordeling met betrekking tot de economische gevolgen van de strategieën van de Europese Commissie, ontbreekt tot nu toe totaal.

Een effectbeoordeling door het Amerikaanse landbouwministerie, USDA, vindt u tevens in dit Magazine. Die beoordeling toont meerdere kwalijke effecten aan door het verlagen van de voedselproductie per hectare in de EU: stijgende voedselprijzen, dalende landbouwinkomens, een toenemende voedselonzeekerheid en meer mensen die wereldwijd honger gaan lijden.

Door zonder enige onderbouwing en op onderbuikgevoelens beleid te gaan maken is pas echt een gevaarlijk experiment dat grenzen overschrijdt. ●

